

Satakunnan hyvinvointialue

Päätös kiireettömään erikoissairaanhoidon pääsyä koskevassa asiassa

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto (Valvira) määräsi 20.3.2024 (Dnro V/25436/2023) Satakunnan hyvinvointialueen järjestämään kiireettömään erikoissairaanhoidon pääsyn alueellaan lainmukaiseksi 31.3.2025 mennessä. Valvira määräsi lisäksi hyvinvointialueen antamaan 16.4.2025 mennessä selvityksen siitä, miten se on järjestänyt kiireettömään erikoissairaanhoidon pääsyn lainmukaiseksi.

Satakunnan hyvinvointialue toimitti selvityksen 16.4.2025.

Ratkaisu

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto määrää Satakunnan hyvinvointialueen järjestämään kiireettömään erikoissairaanhoidon pääsyn alueellaan lainmukaiseksi 30.4.2026 mennessä. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto velvoittaa hyvinvointialueen noudattamaan määräystä 1500000 (miljoona viidensadantuhannen) euron sakon uhalla.

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto määrää Satakunnan hyvinvointialueen antamaan 1.1.2026 toimintansa aloittavalle Lupa- ja valvontavirastolle 15.5.2026 mennessä selvityksen siitä, miten hyvinvointialue on järjestänyt kiireettömään erikoissairaanhoidon pääsyn lainmukaiseksi. Selvitykseen on liitettävä tietojärjestelmästä tulostetut luotettavat ja ajantasaiset seurantatiedot hoitoon pääsystä.

Perustelut

1 Asiassa saatu selvitys

Asian ratkaisu perustuu seuraavaan selvitykseen:

- Satakunnan hyvinvointialueen vs. hyvinvointialuejohtaja Tero Mäkirannan selvitys 15.4.2025, jonka liitteinä ovat vs. lääketieteen professiojohtaja Pia Lahtisen selvitys 15.4.2025, medisiinisen klinikaryhmän vastuuyksikön päällikkö Mikko Järvisalon selvitys 11.4.2025 ja operatiivisen vastuuyksikön päällikkö Marjo Seppäsen selvitys 3.4.2025 sekä seurantatiedot hyvinvointialueen kiireettömään erikoissairaanhoidon pääsystä 31.3.2025
- vs. lääketieteen professiojohtaja Lahtisen selitys 26.6.2025
- vs. lääketieteen professiojohtaja Lahtisen selitys 24.9.2025, jonka liitteenä Satakunnan hyvinvointialueen vs. vastuuyksikön päällikkö Tomi Niemen vastine 22.9.2025

1.3 Satakunnan hyvinvointialueen selitys 25.9.2025

Vs. lääketieteen professiojohtaja Pia Lahtisen selityksen ja sen liitteenä olevan vs. vastuuyksikön päällikkö Tomi Niemen vastineen mukaan kiireettömään erikoissairaanhoidon pääsee enimmäisajassa muilla erikoisaloilla kuin kirurgiassa ja silmätaudeissa. Ortopedian tekonivelleikkausten jono pitenee kesällä, ja tarkoituksena on purkaa sitä lisätyönä ja saada hoitoon pääsy lainmukaisesti vuoden loppuun mennessä. Käsi- ja jalkateräkirurgiassa ongelmana on myös lääkäripula. Perustasolle suunnattujen koulutusten sekä konsultaatiokäytänteiden ja vastaavien kehittäminen on alkanut vähentää lähetemäärää. Lisäksi palautuvat lähetteet sisältävät hyvän konsultaativastauksen.

Myös silmätautien kaihi-leikkausten jonotilanne pahenee kesällä. Jonoa on saatu purettua, kun normaali toiminta on käynnistynyt, ja lisäksi on tehty lisätyötä sekä käytetty palveluseteliä. Myös kehittämistyön vaikutukset alkavat näkyä. Erikoislääkäreistä on pulaa, mutta erikoistuvien lääkäreiden määrää on lisätty. Kahta erikoistuvaa ja yhtä erikoislääkärinä on koulutettu syksystä 2024 lähtien kaihikirurgeiksi.

Myös muiden erikoisalojen kehittämistyö jatkuu.

2 Asian arviointi ja johtopäätökset

2.1 Sovellettavat säännökset

Terveystieteiden lain 52 §:n 2 momentin mukaan hoidon tarpeen arviointi on aloitettava kolmen viikon kuluessa siitä, kun lähete on saapunut hyvinvointialueen sairaalaan tai muuhun erikoissairaanhoidon toteuttavaan toimintayksikköön. Pykälän 3 momentin mukaan hoidon tarpeen arvioinnin perusteella lääketieteellisesti, hammaslääketieteellisesti tai terveystieteellisesti tarpeelliseksi todettu hoito ja neuvonta on järjestettävä ja aloitettava hoidon edellyttämä kiireellisyys huomioon ottaen kohtuullisessa ajassa, kuitenkin kuuden kuukauden kuluessa siitä, kun hoidon tarve on todettu.

Sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta annetun lain (valvontalaki) 39 §:n 1 momentin mukaan, jos sosiaali- tai terveyspalvelujen järjestämisessä, tuottamisessa tai toteuttamisessa havaitaan asiakas- tai potilasturvallisuutta vaarantavia puutteita tai muita epäkohtia taikka toiminta on muutoin tämän tai muun sosiaali- tai terveydenhuollon koskevan lain vastaista, valvontaviranomainen voi antaa määräyksen puutteiden korjaamisesta tai epäkohtien poistamisesta. Määräystä annettaessa on asetettava määräaika, jonka kuluessa tarpeelliset toimenpiteet on suoritettava. Pykälän 2 momentin mukaan valvontaviranomainen voi velvoittaa palvelunjärjestäjän tai palveluntuottajan noudattamaan edellä mainittua määräystä sakon uhalla.

Ulkasakkolain 6 §:n 1 momentin mukaan uhkasakko asetetaan määräämällä päävelvoite asianosaisen noudatettavaksi sakon uhalla. Kunkin päävelvoitteen tehosteeksi on asetettava eri uhkasakko. Pykälän 2 momentin mukaan uhkasakko asetetaan markkamäärältään kiinteänä tai siten, että sen suuruus

määräytyy ajan kulumisen mukaan (*juokseva uhkasakko*). Pykälän 3 momentin mukaan asettamispäätöksestä on käytävä selvästi ilmi, mihin asianosainen on velvoitettu ja milloin, mihin mennessä tai mistä lähtien päävelvoitetta on noudatettava. Määräajan pituutta harkittaessa on otettava huomioon päävelvoitteen laatu ja laajuus, velvoitetun mahdollisuus noudattaa sitä sekä muut asiaan vaikuttavat seikat.

Uhkasakkolain 8 §:n mukaan uhkasakon suuruutta harkittaessa on otettava huomioon päävelvoitteen laatu ja laajuus, velvoitetun maksukyky ja muut asiaan vaikuttavat seikat.

2.2 Asian arviointi ja johtopäätökset

Satakunnan hyvinvointialueen selvityksen liitteenä olevissa seurantatiedoissa on esitetty hyvinvointialueella kiireetöntä erikoissairaanhoidoa yli 6 kuukautta odottaneiden potilaiden lukumäärät 31.3.2025 ja vastaavat tiedot lähetteistä (odotusaika yli 3 viikkoa). Tiedot ilmenevät alla olevista taulukoista 1 ja 2. Lisäksi taulukoissa on tarvittaessa Valviran päätöksessä 20.3.2024 olleet hyvinvointialueen seurantatiedot 31.8. ja 31.12.2023. Suluissa on määrän suhteellinen osuus (prosenttia) kaikista hoitoa odottavista potilaista tai lähetteistä. Maininta ei käyt. päät. tarkoittaa, ettei tietoja ollut Valviran päätöksessä 20.3.2024.

Taulukko 1: lähetteet, jotka on käsitelty yli 3 viikkoa niiden saapumisesta

Erikoisala	Lukumäärä 31.8.2023 (%)	Lukumäärä 31.3.2025 (%)
silmätaudit	1846 (36,3)	231 (10,4)

Taulukko 2: hoitoa yli 6 kuukautta odottaneet potilaat

Erikoisala	Lukumäärä 31.8.2023 (%)	Lukumäärä 31.12.2023 (%)	Lukumäärä 31.3.2025 (%)
yhteensä (yli 6 kk)	877 (8,7)	1133 (11,1)	484 (5,6)
silmätaudit	396 (15,1)	ei käyt. päät.	344 (13,5)

THL:n seurantatietojen 31.8.2025 mukaan Satakunnan hyvinvointialueella oli 832 (13,3) hoitoa yli 6 kuukautta odottanutta.

Satakunnan hyvinvointialueella on ollut 31.3 ja 31.8.2025 edelleen paljon potilaita, jotka ovat odottaneet kiireetöntä erikoissairaanhoidoa terveydenhuolto-laissa säädettyjen enimmäisaikojen yli, vaikka odottaneiden määrä on laskenut 31.8.2025 mennessä selvästi Valviran maaliskuun 2024 päätöksestä. Odottaneita oli kuitenkin 31.8.2025 selvästi enemmän kuin 31.3. Hyvinvointialue on korjannut tilannetta kehittämällä toimintaansa, rekrytoimalla

8.10.2025

henkilökuntaa, tekemällä lisätyötä ja käyttämällä ostopalveluita sekä palveluseteleitä, mutta se ei ole parantunut lainmukaiseksi. Tilanteeseen ovat vaikuttaneet hyvinvointialueen mukaan erikoislääkäripula ja väestön ikääntyminen.

Valvira toteaa, että Satakunnan hyvinvointialueen kiireettömään erikoissairaanhoidon pääsyn tilanne on edelleen selvästi lainvastainen. Valvira katsoo näin ollen perustelluksi määrätä hyvinvointialueen järjestämään kiireettömään erikoissairaanhoidon pääsyn alueellaan lainmukaiseksi 30.4.2026 mennessä ja velvoittaa sen noudattamaan määräystä 1500000 (miljoona viidensadantuhannen) euron sakon uhalla. Valvira määrää lisäksi hyvinvointialueen toimittamaan Ratkaisu-kohdan mukaisesti selvityksen 1.1.2026 toimintansa aloittavalle Lupa- ja valvontavirastolle.

Uhkasakon suuruutta harkittaessa on otettu huomioon päävelvoitteen laatu ja laajuus ja Satakunnan hyvinvointialueen maksukyky arvioituna sen asukasluvun perusteella. Harkinnassa on otettu huomioon muut asiaan vaikuttavat seikat, kuten hoitoa hyvinvointialueella yli 6 kuukautta odottaneiden määrä ja se, että vaikka hyvinvointialueen kiireetöntä erikoissairaanhoidoa odottaneiden määrä on laskenut 31.8.2025 mennessä selvästi Valviran maaliskuun 2024 päätöksestä, lainvastainen tilanne on jatkunut jo kauan.

Asian ratkaisussa sovelletut säännökset

Laki sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta (741/2023) 39 §:n 1–2 mom.
Terveysdenhuoltolaki (1326/2010) 52 §:n 2–3 mom.
Uhkasakkolaki (113/1990) 6 § ja 8 §

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen tyytymätön saa hakea siihen muutosta valittamalla Turun hallinto-oikeuteen liitteenä olevan valitusosoituksen mukaisesti.

Ratkaistu: 08.10.2025
Ratkaisija: Henriksson Markus
Virka-asema: Ylijohtaja
Esittelijät:
Jormanainen Reijo, Juristi

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu
asiankäsittelyjärjestelmässä.
Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.

Liite

Valitusosoitus Turun hallinto-oikeuteen

Jakelu

Satakunnan hyvinvointialueen vs. hyvinvointialuejohtaja
Satakunnan hyvinvointialueen aluehallitus

Tiedoksi

Lounais-Suomen aluehallintovirasto, Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat -vastualue

Lisätietojen antaminen

Lisätietoja antaa tarvittaessa juristi Reijo Jormanainen, puh. 0295 209 320.